

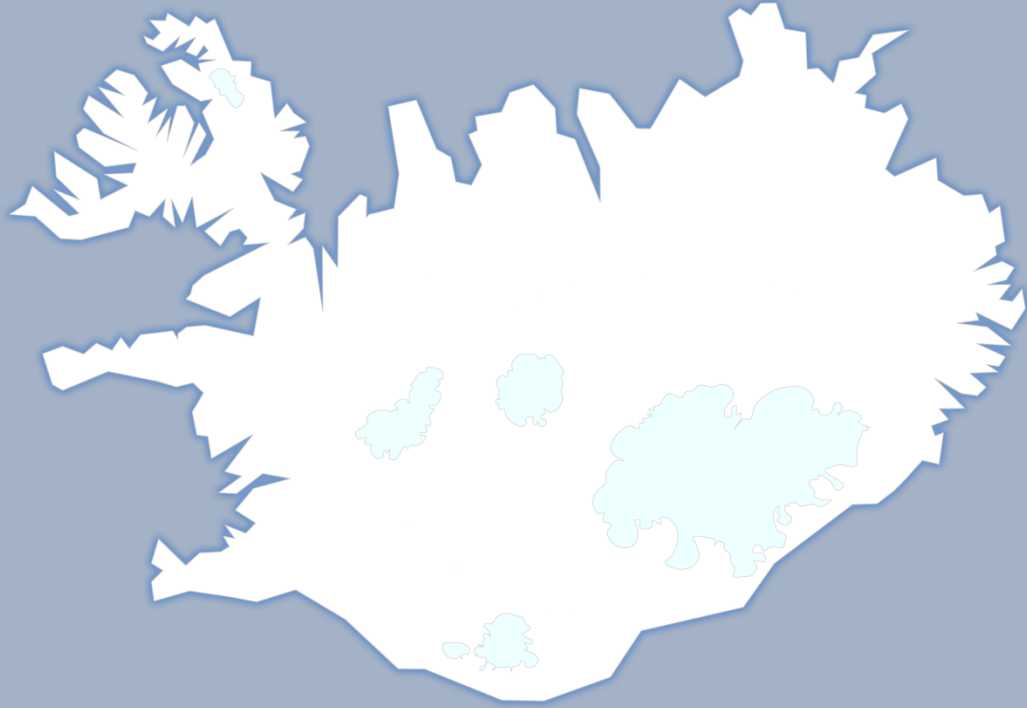

SAMGÖNGU- OG
SVEITARSTJÓRNARRÁÐUNEYTIÐ

Samgöngustofa

 ISAVIA

Samgönguáætlun 2019-2033

Matslýsing

Til kynningar

6. júní 2018

18521

S:\2018\18521\v\1- Matslýsing\20180604-SGÁ Matslýsing.docx

Júní 2018

Nr. útg.	Dagsetning	Unnið	Yfirfarið	Samþykkt
1	5.6.2018	SGT/SDJ/ÁP/SBO	SBO/HMÁ	SBo

Efnisyfirlit

1	Matslýsing	3
1.1	Inngangur	3
1.2	Matsskylda	3
2	Mótun og stefna áætlana	3
2.1	Samgönguáætlun 2019-2033	3
2.2	Framkvæmdir í samgönguáætlun	4
3	Vinna við umhverfismat áætlana	4
3.1	Nálgun matsvinnu	4
3.2	Áskoranir og áhrifaþættir	5
3.3	Umhverfisþættir	6
3.4	Valkostir	6
3.5	Mat á vægi áhrifa	7
3.6	Gögn, matsspurningar og viðmið	7
4	Tengsl við aðrar áætlanir	12
5	Samráð og kynningar	13
6	Tímaáætlun við mótun samgönguáætlunar	15
7	Heimildir	16

1 Matslýsing

1.1 Inngangur

Í undirbúningi er gerð samgönguáætlunar 2019-2033 sem mótuð er á grundvelli almennrar stefnumörkunar samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra á grundvelli laga nr. 33/2008 um samgönguáætlun í víðtæku samráði við almenning og hagsmunaaðila.

Vinna við gerð samgönguáætlun er í höndum samgönguráðs í samvinnu við Vegagerðina, Isavia og Samgöngustofu.

Umhverfismat áætlana er ferli sem ber að fylgja við gerð áætlana svo leggja megi mat á hvort og þá hvaða áhrif tiltekin áætlun hefur á umhverfið. Markmiðið er að auka gæði áætlana, breyta þeim og samþætta þær fyrirbyggjandi stefnu í umhverfismálum og sjálfbærri þróun. Grundvallarhugmyndin með slíku mati er að sá sem mótar stefnuna geri sér grein fyrir orsakasambandi milli áætlana og umhverfisáhrifa þeirra og bregðist við með það að leiðarljósi að draga úr eða koma í veg fyrir neikvæð umhverfisáhrif.

1.2 Matsskylda

Samkvæmt lögum nr. 105/2006 skal vinna umhverfismat fyrir áætlun ef hún:

- ▶ er undirbúin og samþykkt af stjórnvöldum
- ▶ er unnin samkvæmt lögum
- ▶ markar stefnu er varðar leyfisveitingar til framkvæmda sem tilgreindar eru í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.br.

Samgönguáætlun 2019-2033 er undirbúin og samþykkt af stjórnvöldum og því háð lögum um umhverfismat.

2 Mótun og stefna áætlana

2.1 Samgönguáætlun 2019-2033

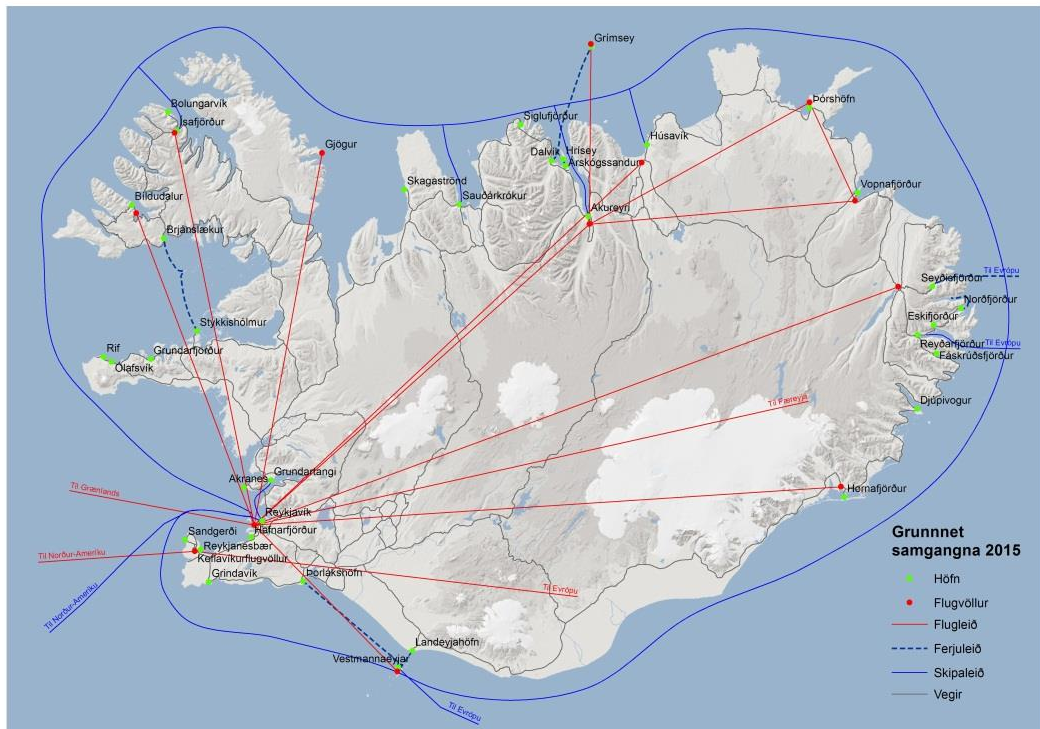
Samkvæmt lögum nr. 33/2008 um samgönguáætlun er með henni mörkuð stefna og markmið fyrir allar greinar samgangna næstu fimmtán árin. Samkvæmt 2. mgr. 2. gr. laganna tekur samgönguáætlun til fjáröflunar og útgjalda til allra greina samgangna, þ.e. flugmála, vegamála og siglingamála, þ.m.t. almenningsamgangna, hafnamála, sjóvarna, öryggismála og umhverfismála samgöngugreina. Í henni skal skilgreina það grunnkerfi sem ætlað er að bera meginþunga samgangna og gera grein fyrir ástandi og horfum í samgöngum í landinu. Þá er þess sérstaklega getið að í samgönguáætlun skuli m.a. meta og taka tillit til þarfa ferðaþjónustunnar fyrir bættar samgöngur.

Við gerð samgönguáætlunar skal m.a. byggja á þeim **megin markmiðum** að samgöngur:

- ▶ séu greiðar,
- ▶ séu hagkvæmar í uppbyggingu og rekstri
- ▶ séu öruggar,
- ▶ séu umhverfislega sjálfbærar,
- ▶ stuðli að jákvæðri byggðapróun með auknum búsetugæðum.

Við gerð samgönguáætlunar skal jafnframt taka mið af eftirfarandi markmiðum:

- ▶ að ná fram samræmdri forgangsrið og stefnumótun,
- ▶ að ná fram hagkvæmri notkun fjármagns og mannafla,
- ▶ að ná fram samræmdu skipulagi samgöngugreina og samstarfi stofnana samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins og fyrirtækja á þess vegum.

Mynd 2.1 Myndin sýnir grunnnet samgangna árið 2018 en ekki hafa verið gerðar breytingar síðan 2015.

2.2 Framkvæmdir í samgönguáætlun

Auk stefnumiða er einnig gerð grein fyrir helstu framkvæmdum á sviði samgangna næstu 52 árin. Framkvæmdirnar snúa að vegagerð, hafnargerð, sjóvörnum og framkvæmdum við flugvelli. Hluti þessara framkvæmda munu falla undir lög um mat á umhverfisáhrifum.

3 Vinna við umhverfismat áætlana

3.1 Nálgun matsvinnu

Matsvinnan fer fram samhliða áætlanagerð til að tryggja að horft verði til umhverfissjónarmiða við mótun samgönguáætlunar. Matið mun byggja á helstu áhrifaþáttum sem felast í stefnumiðum áætlunarinnar og framkvæmd hennar og umhverfisþáttum sem kunna að verða fyrir áhrifum. Í matsvinnu verður lagt mat á umfang og vægi mögulegra umhverfisáhrifa og lagðar til mótvægisáðgerðir til að draga úr eða koma í veg fyrir umhverfisáhrif ef þörf krefur og leggja fram vöktunaráætlun þar sem þess er þörf.

Samgönguáætlun er bæði stefnumótandi áætlun og framkvæmdaáætlun um einstök verkefni. Umhverfismat samgönguáætlunar verður því tvískipt. Annars vegar verður fjallað um áhrif stefnu áætlunarinnar á umhverfið og hins vegar verður fjallað um umhverfisáhrif helstu framkvæmda með þeirri nákvæmni sem umhverfismat áætlana felur í sér. Mat á heildarumhverfisáhrifum byggir á þessum tveimur þáttum matsvinnunnar.

Fyrir liggur umhverfisskýrsla samgönguáætlunar 2011-2022 og umhverfisskýrsla ósamþykkrar samgönguáætlunar 2015-2026. Mun umhverfismatið að stærstum hluta byggja á þeirri skýrslu, þar sem stefnumið og áherslur samgönguáætlunar 2019-2033 eru að mestu óbreytt.

Nálgun matsvinnunnar byggir á þeim markmiðum sem ná á fram með umhverfismati áætlana, sem eru að:

- ▶ Skilgreina líkleg og veruleg áhrif á umhverfið.
- ▶ Bera saman umhverfisáhrif valkosta.
- ▶ Veita heildarsýn á umhverfisáhrif vegna samgönguáætlunar.
- ▶ Taka tillit til umhverfisjónarmiða við mótun áætlana og draga þannig úr eða koma í veg fyrir neikvæð umhverfisáhrif.
- ▶ Skilgreina vöktun og mótvægisáðgerðir þar sem það á við.
- ▶ Skjalfesta matsvinnu.
- ▶ Stuðla að samræmi áætlana og greina frá tengslum samgönguáætlunar við aðrar áætlanir og alþjóðlega samninga.
- ▶ Kynna helstu umhverfisáhrif samgönguáætlunar.

Verklag við mótun áætlana og umhverfismat

Samgönguráð mun halda fundi með landshlutasamtökum sveitarfélaga í öllum landshlutum. Niðurstöður fundanna verður hluti þeirra forsendna sem leggja grunn að mótun helstu áherslna áætlana í samræmi við stefnu ráðherra. Nánari grein verður gerð fyrir þessum hluta samráðsins í umhverfisskýrslu.

Áhersla umhverfismatsins er að segja frá helstu umhverfisáhrifum samgöngu- og fjarskiptaáætlana. Nálgun og umfjöllun umhverfismats byggir á vinnu umhverfismats fyrir samgönguáætlun 2011 – 2022 og 2015-2026.

Samgönguráð, hefur umsjón með umhverfismatinu undir forystu samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.

Stofnanir ásamt samgönguráði munu með aðstoð ráðgjafa leggja mat á helstu umhverfisáhrif áætlana. Við mat á vægi áhrifa verður leitað til fagstofnana, til sérfræðinga á sviði viðkomandi umhverfisþátta eftir þörfum og tekið mið af þeim umsögnum og athugasemdum sem berast við kynningu á matslýsingu og umhverfisskýrslu.

Matsvinnan mun byggja á fyrirliggjandi gögnum. Tafla 3.3 gerir grein fyrir helstu gögnum sem aflað verður í matsvinnu, matsspurningum og stefnum stjórnsvalda sem litið verður til við mat á vægi áhrifa.

Framsetning umhverfisskýrslu

Miðað er við að leggja fram upplýsingar um umhverfisþætti og umhverfisáhrif í töflum, texta og kortum byggðum á landupplýsingakerfi. Áhersla er lögð á skýra framsetningu, að byggja eins og kostur er á hlutlægum gögnum og móta grunn sem geri kleift að bera saman og/eða meta breytingar á umhverfisáhrifum við endurskoðun eða breytingar á samgönguáætlun og fjarskiptaáætlun í framtíðinni.

Í tengslum við mat á áhrifum framkvæmda verða sýnd yfirlitskort í landupplýsingarkerfinu ArcGis. Á kortunum verða merktar inn mögulegar framkvæmdir og upplýsingar um umhverfisþætti.

3.2 Áskoranir og áhrifaþættir

Í samgönguáætlun birtist stefna stjórnsvalda um uppbyggingu, styrkingu og viðhald grunnnets samgangna. Í áætluninni er tekist á við margar áskoranir þ.m.t. mikla fjölgun ferðamanna, áhrif á millilandaflug og umferðaraukningu henni samhliða, vaxandi áherslu

á að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda frá samgöngum sem í stefnu er m.a. tekist á við með almenningssamgöngum, stuðningi við gerð göngu- og hjólastíga. Aukið vægi upplýsingatækni á öllum sviðum, aukna sjálfvirknivæðingu og áhrif hlutanetsins á samgöngukerfið. Þá eru ýmsir þættir við framkvæmd áætlanna kunna að hafa áhrif á umhverfið. Tafla 3.1 gerir grein fyrir helstu áhrifaþáttunum sem verða til skoðunar í matsvinnunni.

3.3 Umhverfisþættir

Í samræmi við umfang samgönguáætlunar, reynslu ráðuneytisins, Vegagerðarinnar, Isavia og Samgöngustofu af umhverfisáhrifum framkvæmda og umfjöllun um umhverfismat fyrri samgönguáætlana hafa helstu umhverfisþættir verið skilgreindir.

Þar sem stefnumið og áherslur nýrrar samgönguáætlunar eru að öllum líkindum sambærileg við samgönguáætlun 2015-2026 verða sömu umhverfisþættir til umfjöllunar. Hluti þessara umhverfisþátta verða til skoðunar fyrir fjarskiptaáætlun.

Í lögum um umhverfismat áætlana er umhverfi skilgreint sem: *Samheiti fyrir samfélag, heilbrigði manna, dýr, plöntur, líffræðilega fjölbreytni, jarðveg, jarðmyndanir, vatn, loft, veðurfar, eignir, menningararfleifið, þ.m.t. byggingarsögulegar og fornleifafræðilegar minjar, og landslag og samspil þessara þátta.*

Tafla 3.1 Yfirlit um umhverfisþætti og helstu áhrifaþætti samgönguáætlunar

Umhverfisþáttur	Samgönguáætlun
Samfélag og byggð	Samfélag og þróun byggðar geta orðið fyrir talsverðum áhrifum vegna stefnu og framkvæmda á samgönguáætlun bæði á jákvæðan og neikvæðan hátt. Það snýr m.a. að aðgengi að þjónustu og atvinnusvæðum. Samgöngur hafa áhrif á heilsu og vellíðan. Sérstaklega í þéttbýli þar sem stærrí framkvæmdir og stefna hafa mikiláhrif á umhverfisgæði. Umfjöllun um heilsu snýr fyrst og fremst að vistvænum samgöngum, staðbundinni loftmengun, hávaða frá umferð og hvernig samgöngur hafi áhrif á lýðheilsu, m.a. með því að styðja við virka ferðamáta.
Loftslag	Stefnumið tillögu að samgönguáætlunar stuðla að notkun umhverfisvænna orkugjafa og breytingum í vali á ferðamáta, m.a. til að draga úr losun á mengandi efnem sem hafa áhrif á loftslag. Megin áhersla er á að fjalla um losun gróðurhúsalofttegunda frá umferð samgangna.
Umhverfi og náttúra	Náttúrufar er einn af grundvallarþáttum sem áætlunin hefur áhrif á. Umfjöllun um náttúrufar nær til gróðurs, dýralífs, vistkerfa, búsvæða, jarðmyndana, landslags, vatns og líffræðilegrar fjölbreytni eftir því sem við á. Umfjöllun um bein áhrif á náttúrufar tengist fyrst og fremst framkvæmdahluta áætlunarinnar.
Haf- og strandsvæði	Samgönguáætlun kann að hafa bein áhrif á haf- og strandsvæði vegna uppbyggingar hafnarmannvirkja, sjóvarna og siglingaleiða.
Öryggi	Öryggi er þáttur sem fellur undir samfélag, en honum er gefið sérstakt vægi í áætlanagerð um samgöngur. Markmið snúa m.a. að öryggi veg-, sjó- og flugfarenda. Umfjöllun um öryggi nær til slysa og óhappa á fólki og slysa sem geta valdið mengun eða röskun á umhverfi.

3.4 Valkostir

Umræða og mótun mögulegra valkosta verður hluti af stefnumótunarvinnu við gerð samgönguáætlunar og fjarskiptaáætlunar. Þessi nálgun byggir á samráði m.a. við landshlutasamtök sveitarfélaga, opinberar stofnanir, markaðsaðila, ýmis

hagsmunasamtök og almenning, þar sem leitað er eftir hugmyndum ólíkra aðila. Markmið með þessari nálgun er m.a. að nýta undirbúningsvinnu við mótun á nýrri samgönguáætlun og fjarskiptaáætlun við samanburð ólíkra markmiða.

Mikilvægur liður í matsvinnunni er fólgin í að endurskoða markmið og áherslur fyrri áætlana og gera grein fyrir mögulegum áhrifum þess að fylgja áfram fyrri stefnu eða breyta henni.

Ekki verður almennt fjallað um valkosti einstakra verkefna, nema nægar upplýsingar liggi fyrir. Almennt verður frekari útfærslum eða valkostaumfjöllun einstakra framkvæmda vísað til síðari stiga s.s. við gerð aðalskipulags og mats á umhverfisáhrifum viðkomandi framkvæmdar.

3.5 Mat á vægi áhrifa

Áhrif eru metin jákvæð og neikvæð, bein og óbein, langtíma og skammtíma, varanleg og samvirk. Við mat á umfangi áhrifa áætlana á umhverfið er tekið mið af þróun umhverfisþátta án framkvæmda áætlana, þ.e. núll-kost. Gerð verður grein fyrir samlegðaráhrifum samgönguáætlunar við aðrar áætlanir, ef slíkt á við.

Vægi umhverfisáhrifa verður flokkað í jákvæð og neikvæð áhrif, ásamt því að gerð verður grein fyrir óvissu og tilefni hennar (Tafla 3.2).

Jákvæð	Veruleg jákvæð (++)	Jákvæð (+)	Óveruleg jákvæð (+/0)
Neikvæð	Veruleg neikvæð (--)	Neikvæð (-)	Óveruleg neikvæð (-/0)
Óvissa	Óvissa um umhverfisáhrif (?)		

3.6 Gögn, matsspurningar og viðmið

Í töflu 4.3 er yfirlit um umhverfisþætti, helstu matsspurningar, mælikvarða og viðmið vegna umhverfismatsins og byggir það m.a. á lýsingu landsskipulagsstefnu 2015-2026 (Skipulagsstofnun, 2014).

Tafla 3.3 Umhverfisþættir, gögn, matsspurningar og viðmið

Umhverfisþættir	Gögn	Matsspurningar	Viðmið
Byggð og samfélag	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Upplýsingar í svæðis- og aðalskipulagsáætlunum sveitarfélaga um ný samgöngumannvirki. ▶ Skýrsla nefndar um landnotkun. Athugun á notkun og varðveislu ræktanlegs lands. Til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra. Þórólfur Halldórsson, 2010. ▶ Anna Dóra Sæþórsdóttir (2012). Ferðamennska á miðhálandi Íslands: Staða og spá um framtíðarhorfur. ▶ Skýrslur Byggðastofnunar um samfélag, atvinnulíf og byggðapróun. ▶ Rögnvaldur Guðmundsson. Viðhorfskannanir (Suðvesturlínur, 2009; Vegir og ferðaþjónusta). ▶ Reglugerð nr. 724/2008 um hávaða. ▶ Tölulegar upplýsingar um fjölda erlendra ferðamanna (Ferðamálastofa). 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Falla markmið og stakar framkvæmdir að áformum um atvinnuuppbyggingu í landshluta? ▶ Falla markmið og stakar framkvæmdir að markmiðum atvinnu- og þjónustusvæða? ▶ Stuðla markmið / stök verkefni að góðum búsetuskilyrðum og samkeppnishæfni byggða og bæja? ▶ Stuðla markmið / stök verkefni að áframhaldandi sérstöðu Íslands sem ferðamannastaðar? ▶ Er land sem fer undir grunnet samgangna / stök verkefni þjóðlendur eða annað eignarland? ▶ Mun grunnet / stök verkefni fara um skilgreind útivistarsvæði? ▶ Mun grunnetið / stök verkefni fara um ræktað land? ▶ Hefur grunnetið / stök verkefni áhrif á hávaða nærri byggð og útivistarsvæðum? ▶ Hefur grunnetið / stök verkefni áhrif menningarminjar? 	<p>Byggðaaætlun 2018-2024 Lögð fram á 148. þingi. Aukin áhersla á almenningssamgöngur, þar með talið innanlandsflug og almennar samgöngubætur.</p> <p>Landsskipulagsstefna 2015-2026 Sóknaráætlanir landshluta Samræmi við stefnu um helstu vaxtargreinar: iðnað, frumgreinaframleiðsla og þjónusta, þ.m.t. hátækni og þekkingariðnaður, skapandi greinar og ferðaþjónusta.</p> <p>Ferðamálaáætlun 2011-2022 Uppbygging innviða ferðaþjónustunnar miði að því að vernda náttúru Íslands. Samgöngur eru mikilvægasta forsenda allrar ferðaþjónustu á Íslandi og mikilvægt að við áætlanagerð og framkvæmdir í tengslum við samgöngumál verði tekið tillit til hagsmuna ferðaþjónustunnar</p> <p>Velferð til framtíðar: Tekið verði tillit til útivistargildis svæða við skipulag og ákvarðanir um landnýtingu.</p> <p>Reglugerð nr. 724/2008 um hávaða.</p>
Loftslag	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Upplýsingar um losun gróðurhúsalofttegunda frá samgöngum. ▶ Afmörkun votlendis á Íslandi. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Hafa markmið og frekari uppbygging grunnetsins í för með áhrif á losun gróðurhúsalofttegunda? ▶ Stuðla markmið / stök verkefni að minni losun gróðurhúsalofttegunda? ▶ Munu stakar framkvæmdir raska votlendi? 	<p>Markmið í aðgerðaráætlun í loftslagsmálum. Markmið í Doha breytingu á Kyoto samningnum</p> <p>Landsskipulagsstefna 2015-2026 Við skipulagsgerð sveitarfélaga verði tekið tillit til þeirrar hættu sem stafar af náttúruvá, svo sem snjóflóðum, skriðuföllum, vatnsflóðum, eldgosum, jökulhlaupum og jarðskjálftum. Sérstaklega verði hugað að hættu sem fylgir gróðureldum og hugað að flóttaleiðum og brunavörnum í frístundabyggð og á skógræktarsvæðum. Einnig verði, eftir því sem við á, tekið tillit til loftslagsbreytinga, svo sem þar sem þær leiða til breytinga á rennsli eða farvegum jökuláa,</p>

Umhverfisþættir	Gögn	Matsspurningar	Viðmið
Umhverfi og náttúra	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Afmörkun Umhverfisstofnunar á ósnortnum víðernum og afmörkun verndarheilda í tillögu að landsskipulagsstefnu 2013-2024. ▶ Fyrirliggjandi upplýsingar um svæði sem njóta landslagsverndar skv. 37. gr. náttúruverndarlaga nr. 44/1999. ▶ Landsskipulagsstefna ▶ Viðhorf ferðamanna til mannvirkja (Rögvaldur Guðmundsson). ▶ Upplýsingar um afmörkun náttúruverndarsvæða frá Umhverfisstofnun. ▶ Skýrsla um ástand friðlýstra svæða 2012 (Umhverfisstofnun). ▶ Fyrirliggjandi upplýsingar um svæði sem falla undir 37. gr. náttúruverndarlaga nr. 44/1999. ▶ Verndaráætlun Vatnajökulþjóðgarðs. ▶ Upplýsingar um alþjóðlega mikilvæg fuglasvæði (IBA) (www.birdlife.org). ▶ Kortlagning birkiskóga frá 1990 (umhverfisráðuneytið, 2007) ▶ Upplýsingar um vatnsverndarsvæði í 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Stuðla markmið/ stök verkefnið að vernd náttúruminja? <p>Fer grunnetið / stök verkefni um:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ósnortin víðerni? ▶ Svæði sem njóta landslagsverndar? ▶ Svæði á náttúruverndaráætlun 2004-2008 og 2009-2013? ▶ Svæði á náttúruminjaskrá: Friðlýst svæði, fólkvangar, önnur svæði á náttúruminjaskrá? ▶ Svæði sem njóta verndar skv. 37. gr. náttúruverndarlaga nr. 44/1999 (eldhraun, mýrar og flóar stærri en 3 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m², sjávarfitjar og leirur)? ▶ Birkiskógar eða önnur lykil vistkerfi? ▶ Mikilvæg alþjóðleg fuglasvæði (IBA)? ▶ Ramsarsvæði? ▶ Fer flutningskerfið / stök verkefni um svæði þar sem eru merkar jarðmyndanir? 	<p>flóðahættu eða sandfoks.</p> <p>Velferð til framtíðar Takmörkun loftslagsbreytinga af mannavöldum. Dregið verði úr notkun jarðefnaeldsneytis með markvissum aðgerðum.</p> <p>Byggðaáætlun 2018-2024 Áhersla á almenningssamgöngur</p> <p>Sóknaráætlanir landshluta Að í samgöngum og sjávarútvegi verði a.m.k. 10% orkugjafa af endurnýjanlegum uppruna árið 2020.</p> <p>Velferð til framtíðar: Tryggt verði að stór samfelld víðerni verði áfram að finna í óbyggðum Íslands. Reynt verði að byggja mannvirki utan skilgreindra víðerna, en þar sem það er ekki mögulegt að þau valdi sem minnstu raski og sjónmengun. Fjölbreytni jarðmyndana verði varðveitt með því að vernda þær sem eru sérstakar eða einstakar á svæðis, lands eða heimsvísu. Viðhaldið verði fjölbreytileika tegunda og vistgerða. Forðast verði eins og kostur er að skerða frekar votlendi, birkiskóga og önnur lykil vistkerfi Íslands og að unnið verði að endurheimt votlendis og annarra mikilvægra vistkerfa þar sem slíkt er talið mögulegt. Mengun í ám og stöðuvötnum verði engin eða svo lítil að hún hafi ekki áhrif á vistkerfi ferskvatns, fiskgengd eða útivistargildi. Tilvik þar sem neysluvatn mengast heyrir til undantekninga Við framkvæmdir sem raska eða breyta lífandi náttúru verði beitt varúðasjónarmiði og vistkerfisnálgun þannig að neikvæðum áhrifum á vistkerfi verði haldið í lágmarki.</p> <p>Landsskipulagsstefna Viðhald og frekari uppbygging samgöngukerfis á miðhálandinu stuðli að góðu aðgengi að hálandinu og</p>

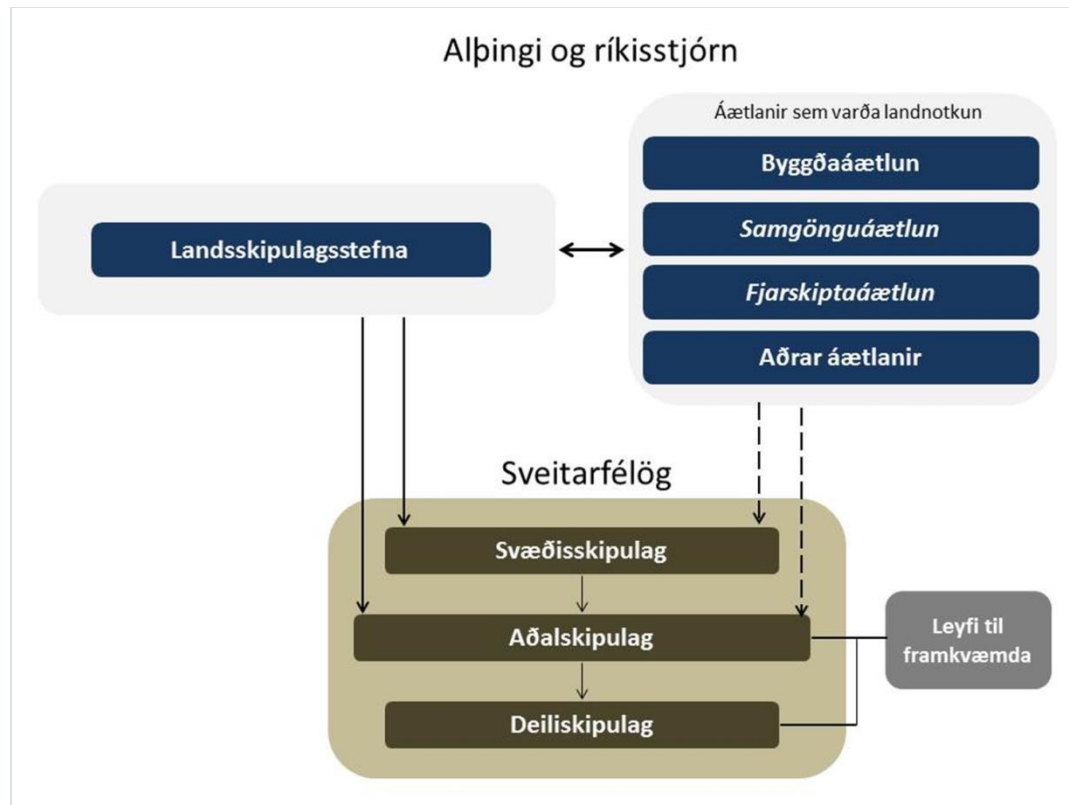

Umhverfisþættir	Gögn	Matsspurningar	Viðmið
	svæðisskipulags- og/eða aðalskipulagsáætlunum sveitarfélaga.		jafnvægi milli ólíkra ferðamáta. Mannvirki og umferð hafi lágmarksáhrif á viðurni og óbyggðaupplifun. (<i>frh</i>)
			<p>Lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Náttúruverndarlög nr. 44/1999 Náttúruverndaráætlun 2009-2013: 13 svæði sem stefnt er að friðlýsingu. Náttúruminjaskrá: Verndaráætlun Vatnajökulþjóðgarðs og annarra þjóðgarða Samningur um líffræðilega fjölbreytni Ramsarsamningur um votlendi Alþjóðasamþykkt um fuglavernd</p>

Umhverfisþættir	Gögn	Matsspurningar	Viðmið
Öryggi	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Atvika og slysaskráning Samgöngustofu fyrir umferð ökutækja ▶ Atvika og slysaskráning Samgöngustofu fyrir flug ▶ Slysakort Samgöngustofu (bílaumferð). ▶ Kortlagning fjarskiptasvæða. ▶ Atvika og slysagrunnur Samgöngustofu (flug). 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Hefur stefna eða framkvæmdir áhrif á öryggi vegfarenda og sjófarenda? ▶ Hefur stefna eða framkvæmdir áhrif á öryggi flugumferðar? ▶ Stuðla markmið/ stök verkefni að því að byggð og bæir séu tengd með traustum samgöngum og fjarskiptum? 	<p>Umferðaröryggisáætlun Áætlun um öryggi sjófarenda Flugöryggisáætlun Íslands Chicago samningurinn um alþjóðlegt almenningflug Evrópureglugerðir um öryggi og eftirlit (flug, sjó, umferð) Stefnumörkun í loftslagsmálum</p> <p>Hafa skal líklega hækkun á sjávarborði sérstaklega í huga við hönnun á byggð og mannvirkjum við ströndina.</p>
Haf- og strandsvæði	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Um skipulag haf- og strandsvæða – löggjöf, lykilhugtök og stjórnþæki (Skipulagsstofnun 2014). ▶ Kortlagning hrygningarsvæða, viðkvæmra búsvæða í hafi. ▶ Greinargerð um stöðu haf- og strandskipulags (Skipulagsstofnun, 2012) ▶ Landskipulagsstefna 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Hefur stefna eða framkvæmdir áhrif á búsvæði í hafi? ▶ Hefur stefna eða framkvæmdir áhrif á strandsvæði? 	<p>Velferð til framtíðar Styrkur manngerðra mengunarefna í sjávarfangi úr hafinu umhverfis Ísland sé ávallt undir ströngustu viðmiðunarmörkum innlendra sem erlendra heilbrigðisyfirvalda. Hafið – Stefnumörkun íslenskra stjórnvalda. Viðhalda heilbrigði, líffræðilegum fjölbreytileika og framleiðslugetu hafsins svo að nýta megi lifandi auðlindir þess um alla framtíð Ospar samningurinn um verndun hafrýmis Norð-Austur Atlantshafsins Marpol samningur um varnir gegn mengun frá skipum</p>

4 Tengsl við aðrar áætlanir

Hluti af matsvinnu er að skýra frá tengslum samgönguáætlunar og fjarskiptaáætlunar við aðrar áætlanir. Mynd 4.1 greinir frá hvernig samgönguáætlun og fjarskiptaáætlun tengjast landskipulagsstefnu og mótun skipulags á mismunandi skipulagsstigum.

Mynd 4.1 Tengsl samgönguáætlunar og fjarskiptaáætlunar við aðrar áætlanir.

Tafla 4.1 greinir frá þeim áætlunum sem verður litið til og þeim atriðum sem kunna að snerta áætlanirnar sem eru í vinnslu.

Tafla 4.1 Tengsl áætlanna við aðrar áætlanir

Áætlunir	Atriði sem kunna að snerta samgönguáætlun
Byggðaáætlun 2018-2024	Áhersluatriði byggðaáætlunar: Atvinnustefna, samþætting áætlana og aukið samstarf, efling stoðkerfis atvinnulífsins, efling ferðaþjónustu og jöfnun lífsskilyrða.
Sóknaráætlun 2020	Meginmarkið atvinnustefnu fyrir Ísland til 2020 er að skapa ný og fjölbreytt störf sem eru vel launuð og gjaldeyrisskapandi og byggja á samkeppnishæfni Íslands í heild eða sérstöðu einstakra svæða. Grundvöllur atvinnustefnunnar skal vera fjölbreytni, jafnræði, heilbrigðir viðskiptahættir og jafnrétti og græn atvinnuuppbygging í samræmi við hugmyndafræði sjálfbærrar þróunar. Vöxtur í íslensku atvinnulífi þarf að vera grænn, snjall og ná til margra þátta atvinnulífsins. Helstu vaxtargreinarnar eru líklegar til að tengjast iðnaði, frumgreinaframleiðslu og þjónustu, þ.m.t. hátækni og þekkingariðnaði, skapandi greinum og ferðaþjónustu.
Náttúruverndar-áætlun 2009-2013	Friðlýsing 13 svæða til þess að stuðla að traustri verndun íslenskrar náttúru og framkvæmd alþjóðlegra samninga um náttúruvernd hér á landi. Tilgangurinn er að koma upp neti verndarsvæða til þess að tryggja verndun landslags, náttúru og líffræðilegrar fjölbreytni, þess sem sérstætt er í náttúru landsins, fágætt eða í hættu.

Áætlanir	Atriði sem kunna að snerta samgönguáætlun
Verndaráætlun um Vatnajökulsþjóðgarð	Stefnumörkun um stofn- og flutningskerfi veitna innan Vatnajökulsþjóðgarðs.
Ferðamálaáætlun 2011-2020	Íslensk náttúra er auðlind ferðaþjónustunnar. Mikilvægt er að byggja upp, vernda og viðhalda ferðamannstöðum um allt land. Stjórnvöld og hagsmunaaðilar sameinist um leiðir til að fjármagna slíkar umbætur.
Svæðis- og aðalskipulags-áætlanir	Stefnumörkun um legu grunnkerfa o.fl.
Menningarstefna í mannvirkjagerð 2014	Tryggja ber verndun og viðhald hins manngerða umhverfis til samræmis við menningarlegt og sjónrænt gildi þess. Stuðla skal að því að menningararfur manngerðs umhverfis njóti aðgæslu og virðingar sem hentar sögulegu hlutverki, tæknilegum vitnisburði og sjónrænum eiginleikum. Við hönnun, skipulag og byggingarframkvæmdir á viðkvæmum stöðum, svo sem í lítt snortinni náttúru eða landslagi menningarminja, skal viðhafa sérstaka aðgæslu sem tryggi að sjónrænt yfirbragð hins manngerða umhverfis rýri sem minnst hlut náttúrunnar í heildarmyndinni.
Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum til 2030	Verður lögð fram á þingi á vormánuðum 2018. Með áætluninni er stefnt að því að setja fram aðgerðir sem ætlað er að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda á Íslandi og auka bindingu koldíoxíðs úr andrúmslofti. Hafa skal líklega hækkun á sjávarborði sérstaklega í huga við hönnun á byggð og mannvirkjum við ströndina. Gera skal mat á líkum á sjávarflóðum að teknu tilliti til líklegrar hækkunar á sjávarborði
Velferð til framtíðar Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi til 2020.	Samgöngur hafa áhrif á flest svið þjóðlífsins og mörg þeirra markmiða sem sett eru fram í þessari áætlun. Uppbygging vega og annarra samgöngumannvirkja hefur áhrif á náttúruvernd og útstreymi frá samgöngutækjum veldur mengun og stuðlar að auknum gróðurhúsaáhrifum. Töluvert hefur verið gert til þess að reyna að innleiða sjónarmið sjálfbærrar þróunar við stjórn samgöngumála hér á landi. Í samgönguáætlun, sem samþykkt var á Alþingi árið 2002, eru sjálfbærar samgöngur eitt af fjórum höfuðmarkmiðum og tilgreint til hvaða aðgerða grípa eigi til þess að ná þessu markmiði. Sérstaklega hefur verið skoðaður hlutur samgangna í útstreymi gróðurhúsalofttegunda og hugsanlegar leiðir til að draga úr því, s.s. með styttingu samgönguleiða og betri samgöngumannvirkjum og stjórnun umferðar.
Kerfisáætlun 2014-2023	Síðustu áætlun var synjað af Orkustofnun. Ný áætlun 2018-2027 er í vinnslu
Löggæsluáætlun 2018-2028	Gert er ráð fyrir að hún verði lögð fram á haustþingi 2018.

5 Samráð og kynningar

Samráð verður haft við hagsmunaaðila á öllum stigum matsvinnunnar. Mikilvægt er að nýta þá undirbúningsvinnu sem samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti og samgönguráð hafa þegar innt af hendi.

Samhliða vinnu við samgönguáætlun verður starfandi samráðsvettvangur með aðkomu sérfræðinga og fræðimanna, auk starfshópa um séralin verkefni og stefnumótun. Þá verður haldið samgönguping sem er öllum opið þegar drög að áætluninni liggja fyrir. Sameiginlegur vinnufundur verður haldinn vegna áætlunarinnar um öryggi og áreiðanleika, þarfir ferðaþjónustunnar o.fl.

Kynningar á gögnum matsvinnu

- ▶ Matslýsing verður aðgengileg á heimasíðu samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins og gefinn 3 vikna athugasemdarfræstur. Allir geta sent inn athugasemd við matslýsingu. Ráðuneytið mun taka saman yfirlit um þær umsagnir og athugasemdir sem berast við matslýsingu og viðbrögð við þeim.
- ▶ Drög að umhverfisskýrslu verða aðgengileg á heimasíðu samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins og gefinn a.m.k. 6 vikna athugasemdarfræstur.

Ráðuneytið mun taka saman yfirlit um umsagnir og athugasemdir sem berast við umhverfisskýrslu og viðbrögð við þeim. Drögin verða senda landshlutasamtökum sveitarfélaga og helstu hagsmunasamtökum til umsagnar en eru að sjálfsögðu opin öllum til athugasemda. Metin verður á síðari stigum þörf og áhugi á að halda kynningarfundum um umhverfisskýrslu. Drög að umhverfisskýrslu verða uppfærð með hliðsjón af þeim umsögnum og athugasemdum sem um hana berast.

Samráð verður á því formi að allir geta sent inn ábendingar og umsagnir við matslýsingu og drög að umhverfisskýrslu. Umhverfisskýrsla verður uppfærð með hliðsjón af þeim umsögnum og athugasemdum sem berast við drögin.

Til að tryggja gegnsæi og lýðræðisleg vinnubrögð við matsferlið verður það birt í heild sinni, bæði matslýsing og umhverfisskýrsla ásamt athugasemdum við þær, meðferð og viðbrögðum Samgöngu og sveitastjórnarráðuneytis við athugasemdum á vefsvæði samgönguáætlunar. Þannig er tryggt að almenningur og aðrir hagsmunaaðilar geti ávallt kynnt sér stöðu umhverfismatsins.

<https://www.stjornarradid.is/verkefni/samgongur-og-fjarskipti/samgonguaaetlun/>

6 Tímaáætlun við mótun samgönguáætlunar

Helstu tímasetningar matsvinnu eru eftirfarandi:

Apríl 2018	Drög að matslýsingu
Júní	Kynning á matslýsingu. Athugasemdatími 3 vikur. Úrvinnsla athugasemda
Júní	Drög að umhverfisskýrslu
Júní	Tillaga að samgönguáætlun og umhverfisskýrslu Frestur til athugasemda 6 vikur
Ágúst	Úrvinnsla athugasemda og endurskoðun áætlana og umhverfisskýrslu.
September	Afgreiðsla samgönguráðs á umhverfisskýrslu samgönguáætlunar.
Október	Samgönguáætlun 2019-2033 ásamt umhverfismati lagðar fram til þingsályktunar á Alþingi.

7 Heimildir

Alþjóðasamþykkt um fuglavernd. <http://www.umhverfisraduneyti.is/althjodlegt-samstarf/samningar/nr/98>

Byggðaaætlun 2018-2024.

Ferðmálaáætlun 2011-2020

Heildarstefna Íslands í málefnum hafsins.

http://www.utanrikisraduneyti.is/media/Utgafa/Hafid_2004.pdf

Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum 2010:

https://www.stjornarradid.is/media/umhverfisraduneyti-media/media/PDF_skrar/Adgerdaaaetlun-i-loftslagsmalum.pdf

Landgræðsluáætlun 2003-2014

Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana

Lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum

Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd

Lög nr. 33/2008 um samgönguáætlun

Lög nr. 81/2003 um fjarskipti

Marpól samningurinn um varnir gegn mengun frá skipum. <http://www.umhverfisraduneyti.is/althjodlegt-samstarf/samningar/nr/133>

Menningarstefna í mannvirkjagerð. Menntamálaráðuneyti 2007, Reykjavík

Náttúruminjaskrá. <http://www.ust.is/einstaklingar/nattura/natturuminjaskra/>

Náttúruverndaráætlun 2009-2013.

<http://www.ust.is/einstaklingar/nattura/natturuverndaraaetlun/>

OSPAR samningurinn um verndun Norður Atlantshafsins.

<http://umhverfisraduneyti.is/althjodlegt-samstarf/samningar/nr/146>

Rammasamningur SP um loftslagsbreytingar.

<http://www.umhverfisraduneyti.is/althjodlegt-samstarf/samningar/nr/127>

Ramsarsamningurinn um votlendi. <http://www.umhverfisraduneyti.is/althjodlegt-samstarf/samningar/nr/157>

Reglugerð nr. 724/2008 um hávaða.

Samningur um líffræðilega fjölbreytni. <http://www.umhverfisraduneyti.is/althjodlegt-samstarf/samningar/nr/58>

Skipulagsstofnun 2007. Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana.

<http://www.skipulagsstofnun.is/media/pdf-skjol/aaetlanamat.pdf>

Sóknaráætlun 2020. Forsætisráðuneyti 2010, Reykjavík

Stefnumörkun í loftslagsmálum.

http://www.umhverfisraduneyti.is/media/PDF_skrar/Stefnumorkun_i_loftslagsmalum.pdf

Tillaga til þingsályktunar um *samgönguáætlun 2011-2022*. 140. Löggjafarþing 2011-2012. Þskj. 534-393.mál.

Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs, náttúruvernd, útivist og byggðapróun. Umhverfisráðuneyti 2011, Reykjavík.

<http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/media/pdf/Stjornunar--og-verndaraaetlun-20110228-stadfest.pdf>

Velferð til framtíðar - sjálfbær þróun í íslensku samfélagi - stefnumörkun til 2020.

Umhverfisráðuneytið 2002, Reykjavík.

VSÓ Ráðgjöf og Mannvit 2011. Umhverfismat tillögu að samgönguáætlun 2011 - 2022.